

REAGOVAT JEN NA TRENDY, JE MÁLO

Řada firem v Česku má – pokud jde o technické obory – vysoké odborné kompetence. Ne vždy je však dokážou využít. Státnímu podniku LOM PRAHA se to pod vedením nového ředitele, úspěšného manažera Jiřího Protivy, daří již druhým rokem. Červená čísla jsou minulostí a nastal čas naplnit ambice, které směřují i k civilnímu sektoru.

✍ Petr Karban   📷 archiv LOM

Jaký byl váš první rok?

Dovolím si říct, že úspěšný. Čísla jsme dali do pořádku a zvládli jsme i cashflow, což je pro mě extrémně důležité, protože jsme minulý rok zvládli ufinancovat.

Takže klidnější období před vámi?

To asi nehrozí, věnujeme se totiž rozvoji, takže práce je ve skutečnosti ještě více.

V čem je LOM jiný než Vojenský technický ústav, který jste vedl dříve?

VTÚ je de facto mladá firma, menší než LOM a má široké portfolio. Takže nastavit procesy bylo mnohem snazší a lépe se v tom spektru také balancuje případný výpadek. LOM je obr, specializovaný takřka výhradně na vrtulníky. To bych chtěl změnit, protože naše možnosti i schopnosti jsou mnohem širší. A to je práce, která je před námi – přesvědčit, že umíme víc než jen vrtulníky. Já bych moc rád změnil i to, jak jsme vnímáni. Nejsme moloch, nejsme nějaká tajemná entita, cítíme se být moderním podnikem. Málokde u nás se setkáte s takovými technologiemi, se kterými pracujeme my. To dokládá ostatně i zájem ze škol, který celkem pravidelně registrujeme.

Vaší prioritou je česká armáda, respektive armádní sektor jako takový, ale máte i nevojenská portfolia...

Být partnerem české armádě je naše hlavní role, ale s tím bychom nevystačili. Máme unikátní produkty a naši ambice je nabídnout vše i zahraničním armádám, ať již v rámci NATO, nebo i mimo ně. Nesmíme ale být přímo závislí jen a pouze na potřebách armád, musíme mít i jiné zákazníky, ať již domácí či zahraniční. Už proto, že máme špičkové odborníky i technologie a máme i civilnímu sektoru co nabídnout. Budu tvrdit, že státní podnik by zakrněl, pokud by se orientoval pouze na armádní zakázky. Armáda je významně specifická, potřebujeme i jinou zkušenost. A díky ní jsme pak konkurenceschopnější. Když máte jednoho zákazníka, byť toho nejprogresivnějšího, nenutí vás to příliš jít dál, otupíte, přestanete reagovat na trh. Na trendy bychom reagovali i tak, ale to je dnes málo.

Ředitel státního
podniku LOM
PRAHA Jiří Protiva

Jak vidíte ty dva segmenty, vojenský a civilní, třeba za pět let?

Prvořadý úkol je udržovat a rozvíjet kompetence pro armádu. Ale i proto považuji za nezbytnou spolupráci s civilním sektorem, protože právě v rámci této spolupráce můžeme růst. Navíc máme volné kapacity – opravy vrtulníků, letadel, agregátů. Tady cílíme i do zahraničí, máme nově získanou certifikaci na resurs dva tisíce hodin. Cílem jsou Polsko, Peru, Etiopie, Bangladéš... Ve hře jsou Severní Makedonie, Irák, Ghana, Burkina Faso, obecně africké země. Jestliže Česká republika logicky od východní platformy ustupuje, neznamená to, že ji zcela opouštíme my. Protože pořád je tu velký trh, na kterém máme ty nejlepší reference.

Ano, pokud jde o armádu, jste synonymem pro vrtulníky Mi. Ale jak jste na tom se stroji amerických výrobců, které mají být základem nové podoby české armády?

Uspěť na nové platformě je náš zásadní úkol. Má dvě linie, první je simulační středisko, které již s naší dceřinou společností VR Group budujeme na vrtulníkové základně v Ná-

měšti nad Oslavou. S ministerstvem již máme podepsanou smlouvu na provoz. Mimochodem, simulační výcvik je naší chloubou, v Pardubicích máme v rámci Centra leteckého výcviku takzvané téescéčko, tedy taktické simulační centrum, kde školíme piloty z celého světa. Srovnatelné je v Evropě už jen jedno ve Švédsku, ale my vedle gripenů umíme i L-39 a L-159, F-16... Druhá linie se týká životního cyklu strojů, tedy servisu a údržby, tam v současné době diskutujeme detailní parametry zajištění této služby ve prospěch české armády. Řešíme souběžně personální struktury a organizaci, abychom v okamžiku, kdy tady nové vrtulníky budou, byli schopni se o ně postarat. Tady se chceme dostat na nejvyšší možnou úroveň, tedy i modernizace a nestandardní úpravy. S tím nyní začínáme, založili jsme interně nový závod H1,

Ukázka nevojenského portfolia
LOM PRAHA pro civilní zákazníky

LOM PRAHA S. P.

TRADIČNÍ PODNIK ČESKÉHO LETECKÉHO PRŮMYSLU, ČELNÍ OPRAVÁRENSKÝ ZÁVOD PRO VRTULNÍKY ŘADY MI V ZEMÍCH NATO A EU S UZAVŘENÝM CYKLEM OPRAV. JE PLNĚ CERTIFIKOVÁN RUSKÝMI KONSTRUKČNÍMI KANCELÁŘEMI MVZ MIL A OAO KLIMOV, MEZINÁRODNÍM LETECKÝM VÝBOREM MAK A DOMÁCÍMI LETECKÝMI AUTORITAMI. OPROTI MNOHA KONKURENTŮM MŮŽE NABÍDNOUT KOMPLEXNÍ SLUŽBY SPOJENÉ S KOMPLETNÍ PODPOROU ŽIVOTNÍHO CYKLU VRTULNÍKŮ MI. DISPONUJE ZKUŠENÝM TECHNICKÝM PERSONÁLEM I POKROČILÝMI TECHNOLOGIEMI.

JEHO DOMÉNOU JSOU PŘEDEVŠÍM GENERÁLNÍ OPRAVY VRTULNÍKŮ MI-2, MI-8/17, MI-24/35 A JEJICH AGREGÁTŮ (TURBOHŘÍDELOVÝCH MOTORŮ, REDUKTORŮ A POMOCNÝCH STARTOVACÍCH MOTORŮ). DÁLE OPRAVUJE PÍSTOVÉ MOTORY A POSKYTUJE LETECKÝ VÝCVIK PILOTŮ VE VLASTNÍM CENTRU LETECKÉHO VÝCVIKU V PARDUBICÍCH. DCEŘINÁ SPOLEČNOST VR GROUP SE NA ŠPIČKOVÉ ÚROVNI ZABÝVÁ VÝROBOU SIMULÁTORŮ A SIMULAČNÍCH TECHNOLOGIÍ PRO LETOUNY, VRTULNÍKY I POZEMNÍ SÍLY.

KLÍČOVÝM PROJEKTEM PRO NADCHÁZEJÍCÍ OBDOBÍ JE PŘECHOD NA ZÁPADNÍ PLATFORMU, COŽ PŘEDSTAVUJE PODPORU ŽIVOTNÍHO CYKLU (SERVISNÍ ÚDRŽBA A PODPORA SIMULOVANÉHO VÝCVIKU PŘI PŘEBROJENÍ VZDUŠNÝCH SIL ARMÁDY ČR NA NOVÉ AMERICKÉ VRTULNÍKY VENOM A VIPER).

abychom mohli začít nabírat kapacity a cílem je dostat novou, říkáme západní platformu na stejnou úroveň, na jaké fungujeme s platformou východní. Tedy maximum činností přenést sem do Česka a vytvořit vlastní národní schopnost. Což nejde ze dne na den.

Řada podniků dnes po zkušenostech s globálními řetězci hledá diverzifikaci dodavatelského portfolia a vy máte zajímavé produkční kapacity...

Spolupráce s civilním sektorem je také naše aktuální téma. Už jsem zmínil, nejsme orientováni jen na vrtulníky a jen na vojenské portfolio. Musíme být rozkročení i na druhou stranu a byl jsem vlastně překvapen, jakou šíří nevojenského portfolia můžeme českým firmám nabídnout. A právě dnes, kdy se firmy orientují na domácí dodavatele, mohou být naše možnosti pro mnohé z nich zajímavé. Ať už se jedná o strojní obrábění, vyvažování rotačních dílů, CNC stroje, nedestruktivní testování, galvanovnu, 3D scannery... Mimochodem, právě galvanovna má ohromný potenciál, jiná taková tu není. Také už se nám za jediný rok podařilo zdvojnásobit tržby. Umíme samozřejmě opravovat motory, a to nejen pro platformu Mi, ale i ty proudové pro L-39 nebo pístové. Ohledně pístového programu vnímám značnou poptávku, proto se na něj chci zaměřit. V souvislosti s tím také spouštíme i nový e-shop pro prodej náhradních dílů na písty, který však chceme využít ve větší míře a nabízet jeho prostřednictvím i další zboží. Všechny tyto kompetence jsou samozřejmě primárně určeny pro armádní sektor, ale máme tak velkou kapacitu, že ji bez problémů můžeme nabídnout civilnímu sektoru, což jsme udělali a poptávka nás překvapila. Řada firem, určitě i s pandemicou zkušeností, začíná preferovat možnost realizovat to, co lze, tady v Česku.

S domácím partnerem se lépe domlouvá...

Ano, a eliminuje to řadu rizik, které při dodávkách ze zahraničí prostě musíte brát v potaz. Necílíme jen na letecký průmysl, ale otevírají se nám i další oblasti – strojírenství, zemědělství, automotive, farmacie. Naší výhodou je, že umíme dělat celky, od materiálového inženýrství přes výrobu až po povrchovou úpravu. A umíme se přizpůsobit, máme opravdu šikovné lidi. Navíc umíme nabídnout i synergii s ostatními státními podniky. Takže já to vidím jako značnou příležitost pro české firmy, napříč obory. A nejen v tom smyslu, o kterém se bavíme, ale i obráceně. Řešíme pro stát projekty, které mají multiplikační charakter ve spolupráci zejména s českým průmyslem.

Předpokládám, že vaší atraktivitou jsou právě kompetence, protože armáda chce jenom špičku. A tu můžete nabídnout i civilnímu sektoru.

Určitě. Máme certifikaci na leteckou výrobu a ta je na nejvyšších příčkách. My z nich umíme sestoupit do běžného strojírenství, ale běžný strojař leteckou techniku dělat nemůže. To je naše obrovská přidaná hodnota.

POKUD JDE O CIVILNÍ SEKTOR, NECÍLÍME JEN NA LETECKÝ PRŮMYSL, ALE OTEVÍRAJÍ SE NÁM I DALŠÍ OBLASTI – STROJÍRENSTVÍ, ZEMĚDĚLSTVÍ, AUTOMOTIVE, FARMACIE. NAŠÍ VÝHODOU JE, ŽE UMÍME DĚLAT CELKY, OD MATERIÁLOVÉHO INŽENÝRSTVÍ PŘES VÝROBU AŽ PO POVRCHOVOU ÚPRAVU. UMÍME SE PŘIZPŮBIT A UMÍME NABÍDNOUT I SYNERGII S OSTATNÍMI STÁTNÍMI PODNIKY, COŽ VNÍMÁM JAKO ZNAČNOU PŘÍLEŽITOST PRO ČESKÉ FIRMY NAPŘÍČ OBORY.

Simulátor k výcviku létajícího personálu
Armády ČR a vojenských letectev NATO

**Dnes je byznys nejen o železe, stále víc se pro-
sazují softwarové systémy, umělá inteligence,
autonomní systémy...**

Autonomní systémy i umělá inteligence jsou určitě oblastí, které se věnujeme. Ne že bychom je přímo produkovali, ale pracujeme s nimi zcela běžně, například na úrovni simulací, což je mimochodem oblast velmi dobře využitelná i v civilním sektoru. Technologie jsou dnes extrémně drahé a potřebujete k nim specificky zaškolenou obsluhu i servis. Nebo je to vynikající příležitost pro oblast školství. Není přece jednodušší způsob, než trénovat ty nejsložitější postupy na simulátorech. My už také dávno nejsme jen o železe, děláme modernizace a modifikace, kde se intenzivně zaměřujeme na vývoj. A tam software hraje značnou roli, vždyť například východní platformu přizpůsobujeme standardům NATO. Jinými slovy, máme zkušenost i s těmi nejpokročilejšími technologiemi.

Samostatnou kapitolou je asi výcvik...

Určitě, to je naše silná oblast a také příležitost k lepší komercializaci. Organizační složkou LOM PRAHA je pardubické Centrum leteckého výcviku, kde provádíme kompletní výcvik budoucím pilotům, palubním technikům a pozemního personálu. CLV se nedávno stalo schválenou organizací ATO a připravuje se na zapojení do výcvikových aktivit NATO. Nedílnou součástí výcvikových aktivit v CLV je i taktický simulovaný výcvik v širokém mezinárodním spektru.

**Máte jako státní podnik, primárně zaměřený
na obranný průmysl, nějaký prostor pro vývoj
a výzkum ve spolupráci s českými firmami?**

Dlouhodobě razím myšlenku spolupráce státního podniku, akademické sféry a privátních firem, na tom mohou vydělat všichni aktéři. U nás vidím velký prostor zejména v otázce modernizací, například v oblasti zástavby moderních radarových, komunikačních nebo

zbraňových technologií. A nejde pouze o vrtulníky, myslím, že tu máme odborníky, kteří jsou schopni takové projekty řešit i s přesahem do jiných odborných oblastí. Zatím ale musím přiznat, že vývoj a výzkum tady upadal a já se chci na jeho progres zaměřit. Máme vývojové záměry, kde chystáme spolupráci jak s akademickým, tak civilním sektorem. Nechci nic zatím prozrazovat příliš konkrétně, takže jen naznačím. Jsou tu zajímavé příležitosti, a dokonce i dotační tituly, je tu celá široká oblast bezpečnostního výzkumu a tam určitě kompetence máme, jen je nastartovat. Jeden směr jsou nejpokročilejší simulační technologie a centra, druhým pak radarové systémy na různých vzdušných platformách.

Máte nějaké limity?

Jako státní podnik jsme veřejným zadavatelem. Jinými slovy, když my něco potřebujeme, musíme soutěžit. Ale obráceně limity de facto nemáme, když přijde firma se svými potřebami, je to jen věc dohody. A není problém ani společná nabídka produktů nebo služeb. ■